

Η θέση της γυναίκας στην αρχαία Αθήνα και στην αρχαία Σπάρτη.

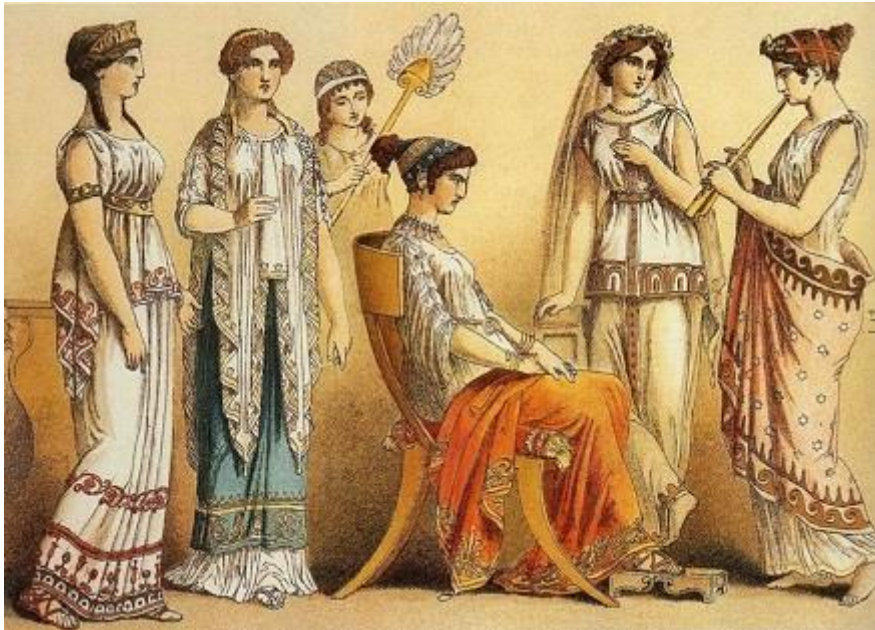

Η **γυναίκα** στην αρχαία Ελλάδα, έπρεπε να είναι σεμνή, όμορφη και υγιής, προκειμένου να συμβιβάζεται με τα πρότυπα της ανδροκρατικής κοινωνίας.

Σύμφωνα με τον Ησίοδο, στην Ομηρική κοινωνία η θέση της γυναίκας είναι τιμητική. Δεν κλείνεται στο σπίτι, κυκλοφορεί ελεύθερη, όπως η Ελένη που τρέχει να παρακολουθήσει τη μονομαχία ανάμεσα στον Μενέλαο και τον Πάρη. Η ελευθερία τους βέβαια δεν είναι απόλυτη, καθώς τα διαμερίσματά τους είναι ξεχωριστά. Στην περίοδο που ακολουθεί, στους αρχαϊκούς και κλασικούς χρόνους με την ίδρυση της πόλης-κράτους, η γυναίκα θεωρούνταν ότι δεν μπορούσε να ελέγξει το εαυτό της βιολογικά και ψυχολογικά, γι' αυτό εξουσιαζόταν από τον άντρα.

Η θέση της γυναίκας στις δύο μεγάλες πόλεις παρουσιάζει διαφορές, αφού διαφορετικός είναι και ο τρόπος ζωής των πολιτών.

❖ Η θέση της γυναίκας στην αρχαία Αθήνα.

Σχετικά με τον **ρόλο της Αθηναίας στην οικογένεια**, η πρώτη δυσκολία που αντιμετώπιζε ένα νεογέννητο κοριτσάκι ήταν να του επιτρέψουν να ζήσει. Ο πατέρας αποφάσιζε αν θα το κρατούσε ή θα το άφηνε, καθώς σαν κορίτσι δεν είχε τη δυνατότητα να διατηρήσει το οικογενειακό όνομα και συνεπώς τα οικογενειακά περιουσιακά στοιχεία.

Στην **αθηναϊκή κοινωνία** η γυναίκα ήταν μονίμως υπό ανδρική κηδεμονία. Μέχρι τον γάμο της, εξαρτάται από τον πατέρα της. Όταν φτάνει στην ηλικία γάμου, ο πατέρας της επιλέγει τον άντρα που θα πάρει. Σε κάποιες περιπτώσεις, η νύφη αποτελούσε έπαθλο αγώνων. Επίσης, για να καταλάβουμε την κατωτερότητά της, η παρουσία της γυναίκας στον αρραβώνα δεν ήταν υποχρεωτική, αφού μόνο ο γαμπρός έπρεπε να υπογράψει το ύψος της προίικας.

Ως παντρεμένη, βασική της ευθύνη ήταν η διαχείριση του σπιτιού. Η ίδια κατοικούσε στον γυναικωνίτη, όπου επέβλεπε και κατεύθυνε τους δούλους και φρόντιζε για τη σωστή

τακτοποίηση του σπιτιού. Επιπλέον, φρόντιζε για την ανατροφή των παιδιών. Οι αριστοκράτισσες γυναίκες ασχολούνταν, επίσης, με το ράψιμο και την υφαντική. Σε αντίθεση με τις πλούσιες, οι φτωχές γυναίκες αναγκάζονταν να βγαίνουν έξω, για να πάνε στην αγορά και για να εργάζονται.

Στην κοινωνική ζωή οι Αθηναίες συμμετείχαν στις κυριότερες θρησκευτικές γιορτές της πόλης. Ουσιαστική συμμετοχή είχαν στα Θεσμοφόρια, τελετή προς τιμή της θεάς Δήμητρας. Εκεί συμμετείχαν αποκλειστικά γυναίκες και δεν επιτρεπόταν η παρουσία του άντρα. Επίσης, οι γυναίκες κατείχαν το αξίωμα της ιέρειας και χωρίς εκείνη δεν γινόταν καμία τελετή.

Διαφορετικά ζούσαν οι **εταίρες**, οι οποίες, σε αντίθεση με άλλες γυναίκες, είχαν περισσότερες ελευθερίες.

Στην πολιτική ζωή η θέση των γυναικών ήταν ανύπαρκτη, γιατί δεν θεωρούνταν πολίτες, δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα και δεν είχαν δικαίωμα ιδιοκτησίας.

❖ Ο ρόλος της γυναίκας στη Σπάρτη

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Οι γυναίκες της Σπάρτης είχαν διαφορετική αντιμετώπιση λόγω της ολιγανθρωπίας. Η μητρότητα ήταν πολύ σημαντική. Τα κορίτσια παρέμεναν στην οικογένεια μέχρι κάποια ηλικία και μετά τα αναλάμβανε το κράτος.

Οι Σπαρτιάτισσες **παντρεύονταν** 20 χρονών ενώ οι Αθηναίες στην εφηβεία. Ακόμη, ήταν συνηθισμένη η αρπαγή των γυναικών από τους άντρες, κάτι που δεν συνέβαινε στην αθηναϊκή κοινωνία. Επιπρόσθετα, η προίκα έπαιζε δευτερεύοντα ρόλο. Τέλος, υπήρχε η συνήθεια της πολυανδρίας, δηλαδή μπορούσαν να μοιραστούν μια γυναίκα έως και πέντε άντρες, συνήθως αδέρφια.

Δεν ασχολούνταν με το νοικοκυριό, γιατί είχαν υπηρετικό προσωπικό. Η ζωή των Σπαρτιατών ήταν άκρως στρατιωτική και σ' αυτή έπρεπε να συμβάλουν και οι ίδιες οι γυναίκες, γι'

αυτό και το νοικοκυριό ερχόταν σε δεύτερη θέση. Στόχος τους ήταν να γεννήσουν γερά παιδιά, υπερασπιστές της πατρίδας. Χαρακτηριστική είναι η φράση της μάνας που έχασε πέντε παιδιά στον πόλεμο «Δεν είναι αυτό που ζητώ να μάθω, για την πατρίδα θέλω να μάθω»

Η πολιτεία αναλάμβανε την αγωγή των κοριτσιών. Μεγάλωναν και γυμνάζονταν σαν τα αγόρια, ώστε να έχουν γερό κορμί και ευγενικό χαρακτήρα. Δεν ντρέπονταν να είναι ανάλαφρα ντυμένες.

Η Σπαρτιάτισσα **δεν είχε άμεση συμμετοχή στην πολιτική ζωή**, αλλά είχε περισσότερες ελευθερίες από την Αθηναία, καθώς επηρέαζε τον άντρα της.

Διαπιστώνουμε ότι η θέση της γυναίκας στην **Αθήνα** και τη **Σπάρτη** διαφέρει σημαντικά. Στην Αθήνα η γυναίκα-Αστή ήταν απαραίτητη, γιατί χάριζε γνήσιους απογόνους και ελεύθερους πολίτες. Οι ασχολίες του σπιτιού παίζουν σημαντικό ρόλο γι' αυτή και το μοναδικό της αξίωμα ήταν αυτό της ιέρειας. Στη Σπάρτη η γυναίκα ήταν μέρος της σκληρής και στρατιωτικής ζωής. Γι' αυτό ήταν και πιο ελεύθερη. Ήταν μέρος μιας κοινωνίας που λειτουργούσε για το συμφέρον του κράτους.